

MENAXHIM I RISKUT NË BIZNES

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Shkencave të Jetës dhe Mjedisit
Titulli i lëndës:	Menaxhim i riskut në biznes
Programi:	Menaxhim në Agrobiznes
Niveli:	Master (MSc)
Statusi lëndës:	Obligative (O)
Viti i studimeve:	Viti 2 / Semestri 3
Numri i orëve në javë:	3 + 2
Vlera në kredi – ECTS:	6 ECTS
Koha / lokacioni:	Do të shpallet
Mësimdhënësi i lëndës:	Prof. Ass. Dr. Gentjan Çera
Të dhënat kontaktuese:	gcera@ubt.edu.al
Përshkrimi i lëndës:	Në programin e kësaj lënde, studentët do të gjejnë informacionin e nevojshëm për një numër problemesh që lidhen me: pasigurinë dhe riskun; elementet përbërës të vendimeve me risk në bizneset bujqesore; hapat dhe kriteret e marrjes së vendimeve me risk në bizneset bujqesore. Kursi trajton mjetet dhe instrumentat e menaxhimit të riskut të prodhimit, zhvillimin e instrumentave të menaxhimit të riskut të tregut. Kursi i kushton rëndësi njohjes së rolit dhe rëndësisë së sigurimeve si një strategji e rëndësishme për transferimin e riskut; përzgjedhja e kundërt dhe sigurimet.
Qëllimi i lëndës:	Lënda përqëndrohet në thellimin e njohurive për riskun dhe menaxhimin e tij. Qëllimi i kësaj lënde është t'u ofrojë studentëve njohuri të avancuara në menaxhimin e riskut në biznes. Objektivat e mësimdhënies janë përvetësimi i koncepteve të menaxhimit të riskut në pesë dejtme kryesore, si: risku i tregut, risku i prodhimit, risku financiar, risku ligjor dhe risku i burimeve njerëzore. Në fund të kursit studenti duhet të zotërojë aftësitë të avancuara në menaxhimin e risqeve në biznes.
Rezultatet e të nxënit:	Pas përfundimit të kursit, studentët do të jetë në gjendje të: ▪ Njohin dhe kuptojnë hapat dhe kriteret për marrjen e vendimeve me risk në bizneset bujqesore, ▪ Zbatojnë hapat dhe kriteret për marrjen e vendimeve me risk në bizneset bujqesore, ▪ Analizojnë karakteristikat unike të prodhimit bujqësor, ▪ Demonstrjnë përdorimin e mjeteve dhe instrumenteve të menaxhimit të riskut të prodhimit, ▪ Njohin dhe zbatojnë alternativa për të kontrolluar dhe ulur riskun e tregut, ▪ Zbatojnë mjetet dhe instrumentet kryesore të menaxhimit të riskut të prodhimit, ▪ Demonstrjnë rolin dhe rëndësinë e sigurimeve si një strategji e rëndësishme e transferimit të rrezikut, ▪ Kuptojnë dhe vlerësojnë elementet përbërëse të riskut financiar.
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondojë me rezultatet e të nxënit të studentit)	

Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike	/	/	/
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	1	15	15
Ushtrime në terren	/	/	/
Kollokfiume, seminare	3	1	3
Detyratë e shtëpisë	1	13	13
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	13	26
Përgatitja përfundimtare për provim	1	13	13
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuis, provim final)	3	1	3
Projektet, prezantimet ,etj	2	1	2
Totali			150 orë (6 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, diskutime, konsultime, projekte kursi, detyra shtëpie, provime.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vijueshmëria e rregullt dhe aktive: 10%, Projekti i kursit: 30%, Provimi final: 60%.		
Literatura			
Literatura primare:	Murrja, A., Meço, M. & Mehmeti, G. (2017). Menaxhim risku. UBT, Tirana. Lam, J. (2017). Implementing enterprise risk management: From methods to applications. John Wiley & Sons.		
Literatura shtesë:	Chapman, R. J. (2011). Simple tools and techniques for enterprise risk management. Wiley& Sons. Pritchard, C. L. and PMP, P. R. (2014). Risk management: Concepts and guidance. CRC Press. Turay, A.M. (2015). Agribusiness Risk & Risk Management: Taking Care of Business. Behzadi, G., O’Sullivan, M. J., Olsen, T. L., & Zhang, A. (2018). Agribusiness supply chain risk management: A review of quantitative decision models. Omega, 79, 21-42.		

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Pasiguria dhe Risku! Matja e aftësive e biznesit për të pranuar (mbajtur risk) dhe vlerësimi cilësor i tij. Funksioni i dobisë nga pasuria dhe sjellja e individit ndaj riskut. Anomalitë ekonomike.	Programi i lëndës. Filiera Agroushqimore. Koncepte baze
<i>Java e dytë:</i>	Nivelet e pasigurisë dhe llojet e riskut. Lidhja e sigurisë me pasigurinë. Roli i informacionit, asimerisë së informacionit dhe monitorimit në minimizimin e pasigurisë.	Ndarja e temave, formimi i grupeve.
<i>Java e tretë:</i>	Risku në bizneset bujqësore. Bujqësia si pjesë e shkencave të jetës. Alternativat e minimizimit të risqeve në bizneset bujqësore.	Trajnim për menyrën e perzgjedhjes së informacionit për detyrat e kursit.
<i>Java e katërt:</i>	Procesi i menaxhimit të riskut. Identifikimi, vlerësimi, kontrolli dhe monitorimi i risqeve. Teknikat e kontrollit të risqeve (sigurimi, transferimi, mbajtja dhe menaxhimi i risqeve)	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës tretë të ligjëratave.
<i>Java e pestë:</i>	Risku si mundësi fitimi ose humbjeje! Cili është shpërblimi i riskut? Matsat e riskut (propabiliteti, interavli, varianca, devijimi standard, mesatarja e ponderuar, koeficienti beta, ekuacioni i regresionit, koeficienti i determinimit dhe koeficienti i korelacionit). Norma e kërkuar e fitimit (fitimi i parashikuar).	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës katërt të ligjëratave.
<i>Java e gjashtë:</i>	Procesi i vendimmarrjes dhe risku. Etapat e vendimmarrjes. Kriteret e vendimmarrjes (maximin, optimizmit dhe pesmimizmit, maximax, pendimit dhe pamjaftueshmëria).	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës pestë të ligjëratave.
<i>Java e shtatë:</i>	Risqet unike në prodhimin e mallrave delikate (prodhimeve bujqësore). Roli i politikave qeveritare në riskun e prodhimit. Ndikimi i shkollës së fiziokratëve, mendimet e Smithit, frika Malthusiane në riskun e prodhimeve bujqësore. Roli i luftrave në prodhimet bujqësore. Roli i politikës së përbashkëta të BE-së dhe Farm Billi në SHBA, në riskun e prodhimeve bujqësore.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës gjashtë të ligjëratave.
<i>Java e tetë:</i>	Paqëndrueshmëria e ofertës në prodhimin e mallrave delikate (prodhimeve bujqësore). Faktorët natyror. Sëmundjet dhe dëmtuesit.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës shtatë të ligjëratave.
<i>Java e nëntë:</i>	Menaxhimi i riskut të prodhimit bujqësor.	Detyra, diskutime dhe raste

	Diversifikimi dhe fleksibiliteti i prodhimit.	studimore nga tema e javës tetë të ligjëratave.
<i>Java e dhjetë:</i>	Menaxhimi i riskut të tregut. Ndryshimet në praktikat e marketingut të mallrave delikate (prodhimeve bujqësore). Strategjitë e mbrojtjes së tregut.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës nëntë të ligjëratave.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Menaxhimi i riskut të financimit të biznesit me borxh. Risku i financimit me obligacione. Risku i financimit me aksione të preferuara.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës dhjetë të ligjëratave.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Menaxhimi i risqeve në buxhetimin e kapitalit. Risku i afatit të shlyerjes. Risku i vlerës aktuale neto. Risku i normës së brendshme e fitimit.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës njëmbëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Risku i mbajtjes së kontabilitetit. Matja e riskut nëpërmjet raporteve financiare. (likuiditetit, aktiviteti, produktiviteti dhe borxhi). Risku i metodave të inventarizimit.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës dymbëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e katërbëdhjetë:</i>	Menaxhimi i risqeve ligjore në biznes. Përkufizimi i ligjit, drejtimi dhe etika. Dispozitat ligjore të organizimit të biznesit, tatimeve dhe taksave, bujqësisë organike etj.	Detyra, diskutime dhe raste studimore nga tema e javës trembëdhjetë të ligjëratave.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Menaxhimi i risqeve të burimeve njerëzore. Plani i emergjencës dhe plani i mirëmbajtjes. Strategjitë për të minimizuar risqet që vijnë nga burimet njerëzore.	Prezantimi dhe diskutimi i projekteve semestrale të studentëve.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		
▪ Studenti duhet të jetë i ndërgjegjshëm dhe të respektojë institucionin dhe Kodin e etikës. ▪ Studenti duhet të respektojë orarin e ligjeratave, ushtrimeve dhe të jetë i vëmendshëm. ▪ Studenti posedojë dhe paraqesë ID kartën në provime e ndërmjeme dhe provime përfundimtare, ▪ Gjatë hartimit të projekteve të kursit, studenti duhet t'i përmbahet udhëzimet e dhëna nga mësimmshënësi. ▪ Gjatë orës së provimit është i ndaluar përdorimi i celularëve.		